

עם הפדגוג':

באוסטריה-אונגריה :
 לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה
 3.90 קראנען.
 ברוסיה:
 לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה 1.50.
 בשאר ארצות:
 באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר
 ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק,
 בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
 כחיר מודעות: בעד כל שורה קמנה פּשט 38 ה' 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25
 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.
 ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב.
 בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג,
 בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק,
 החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
 דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני
 הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף
 המדינה לפי הקורס).
 מחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 4 März (19 Februar) 1903.

גליון ב.

קרקוף, יום ד' ה' אדר תרס"ג.

הכּוּן: שיר ערש (שיר), א. י. שטינברג. — עץ שטה (ציור). — כרטיס הכניסה (ספיר), י. ב. לבנר. — זאבים מתנפלים
 על סוס (ציור). — הדוב והדבורים (שיר עם ציור). — ע"פ ה. הא, שמואל בניציון. — אגדת הבאר (אגדה ערבית),
 הודה גרוובסקי. — זריו ונשכר (בדיחה). — מידיעות הטבע (ציור הומרי), — מימים קדמונים: I, מעונות הפראים הקדמונים
 (מאמר מדעי, סוף), יגאל הכרמלי. — חדשות. — המגורה (ציור). — חליפות מכתבים בין קוראי ה"עולם קטן". — מודעות.

עץ שטה.

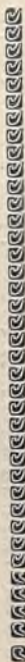
שיר ערש.

נומה ילדי נומה קטני
 נומה שנתה אין לי פני:
 עוד מעט אביך יבא
 ותבשר עורו חי.

אל המטבח אלף אני —
 הן שחקת, שוקב, די;
 ימצאך ער אביך,
 אז הן יבעס גם עלי.

את עיניך בקר עצמת —
 אשקה אף בתני
 פי תנומה את שנתך —
 שכב, הרדם — אין לי פני!

א. י. שטינברג.

פרטים הבנייה

(ספר)

הנפלאות אשר ראה בבקר. נהרו פניו מאד ולא נרע את עיניו מן המספר. אך כאשר שמע את חבריו אומרים, כי הולכים הם עוד היום אל הבקרה סר מהם, ויגש אל השלחן, נחל לתור לו מקום אשר ישב עליו, כשוכב הרבי מבית המדרש. אפס כי ברנע הנה שמע קול צלצול מטבעות, וימהר וישם שנית פניו אל חבריו, ויבט בקנאה גדולה אל יעקב המונה את מעותיו, ולא חדל להביט אליו גם בעת אשר טמן בבר את ארנקו בכיסו...

שמעון היה בן להורים עניים, ולולא דודו רבי אשר העקרו, כי עתה לא למד שמעון בחדרו של רבי צדוק תדון יחד עם בני עשירי העיר. אשת רבי אשר העקרו הייתה אחות אמו של שמעון, ובראותה כי בעל אחותה איננו משתכר גם לחם יבש לבני ביתו, דברה על לב אישה לשלם שכר למוד בעד שמעון. רבי אשר בתן את הנער בלמודיו, ובראותו, כי בשרונות טובים לו, מסרהו אל רבי צדוק תדון ללמד בחדרו.

וכבא שמעון לחדר רבי צדוק, החל להרגיש את עניו ואת מחסוריו על כל צעד. ראה ראה יום יום את חבריו הלבושים בגדים יפים, את ארחותיהם הטובות, את התבציע הנחמדים אשר לכל אחד מהם, ויבט בהם מאד.

ללבש בגדים יפים כבגדי יעקב, דוד, רפאל ותיים, לאכל ארחות טובות ומגדנות כיוסף, יצחק ואפרים לא אוכל גם לקותי, - חשב שמעון בלבו, - אכל ללכת לבקר ולראות את החיות והעופות אפשר... אשאלה היום מאבי לתת לי ארבעים פרטה, וקבלתי גם אני. ארבעים פרטה הלא רק שתי מטבעות קטנות הן. בן את שתי המטבעות הקטנות האלה יתן לי אבי, ואלך. הוי, לו היה מחיר הבנייה אך שתי פרשות, כי עתה הייתי בא שמה היום, בלי שום ספק. אנכי הייתי נוהג לו את שתי הפרשות אשר מצאתי. הן נפות הרבה מן המטבעות

I.

הבקר.

פלאי פלאים ראיתי שם! - אמר יעקב אל חבריו כבואו בבקר החדרה: אתמול הייתי בבקר - ראיתי שם קופים מרקדים כבני אדם, פיל הולך על כדורים ועל חביות, אריה גדול ונורא מקפץ דרך טבעות ומכה בשומ, כאשר יכה הכלב, ועושה כל אשר יצוהו האיש הבא אל כלובו; והצפרים והעופות - מה משנים הם! לא תאמינו בי אספר.

היום אהיה שם גם אני! - אמר יצחק - דודי היצע לפני ללכת בערב לבית התאמר. אנכי אשאל ממנו להביאני אל הבקר.

גם אנכי! .. גם אנכי! .. גם אנכי! ... - ענו בפשטה נערים - נלכה אל הבקר ונראה את החיות והעופות אשר בו.

אם בן - אמר יעקב - אישכם לבא אלי בשעה החמישית בערב, והלכנו בלנו יחד אל הבקר, ובדברנו את הדברים האלה, הוציא מכיסו את ארנקו היפה וימנה את כספו ויאמר: בן אני אלך שם עוד פעם; מכספי אשר נתן לי אבי אתמול, נשארו לי עוד ארבעים פרטה - מחיר פרטי הבנייה; באו בלכם אלי, ואנכי אתן לכם את הספר, אשר קניתי אתמול בבקר. בו מכארים ומפרכשים כל הפרטים על דבר החיות והעופות: מתי נצודו, כמה ימי חיהם, מה מאכלם ומשקיהם. בלי הספר הנה יהיו לכם הרבה דברים סתומים, אך בואת אתן לכם את הספר, אם תבאו אלי כאשר אמרתי.

טוב! - ענו הנערים - אנחנו נבא אליך. חבה לנו בביתה.

את השיחה העליזה הזאת שמע באזן קשבת הנער שמעון הלומד גם הוא בחדר הנה. בדבר יעקב על כל

— אָבֶל מִתִּי יִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה? — שָׁאַל שְׁמַעוֹן בְּקוֹל רוֹעַד וְדַמְעוֹת נָרְאוּ בְּעֵינָיו.

— יוֹם אֶחָד לִפְנֵי צֵאת הַבֶּכֶר מֵעִירֵנוּ יִהְיֶה מַחִיר בְּרִטְסִי־הַכְּנִיָּסָה רַק חֲמֵשׁ, אוֹ עֶשֶׂר פְּרֻטוֹת. כְּבֹשׁ תִּשְׁמָרְתָּהּ, בְּנֵי עוֹד יָמִים אֶחָדִים; וְאַנִּי מִבְּמִתְחִילָה, כִּי תִרְאֶה בְּמַחִיר חֲמֵשׁ אוֹ עֶשֶׂר פְּרֻטוֹת אֶת אֲשֶׁר רָאוּ הַכְּבִידִים בְּמַחִיר אַרְבָּעִים פְּרֻטָּה; הַחִיּוֹת וְהַעוֹפּוֹת לֹא יִשְׁנוּ בְּמִשְׁךְ יָמִים אֶחָדִים.

— יוֹם אֶחָד... — שָׁנָה שְׁמַעוֹן אֶת דְּבָרֵי אָבִיו וּפְנֵיו נִעְוָה. — וְמָה אַעֲשֶׂה אִם הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יִהְיֶה יוֹם הַשֵּׁבֶת?
— אִי — אָמַר הָאֵב, וַיִּבֹשׁ אֵל בְּנֵוּ כְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים.
— אִי תִסְכְּחָה, בְּנֵי לְבַבְךָ חֲדָשׁ אֲשֶׁר יוּבָא הָעִירָה: הַיּוֹם רַבִּים הַבְּכָרִים הַמּוּבָאִים הָעִירָה.

לְדָבָרִים הָאֵלֶּה נִשְׂא שְׁמַעוֹן אֶת קוֹלוֹ וַיִּבְכֶּה. הוּא לֹא הֵכִין עַד פָּקֵה שׁוֹכֶרֶת בְּכִיתוֹ אֶת לֵב אָבִיו, וּבְרֵאוֹתָיו אֶת אָבִיו מִבֵּית אֱלֹוֹ כְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים. אָמַר בְּלִבּוֹ: עוֹד צֶעֱקָה עוֹד בְּכִיָּה, וּבְקִשְׁתִּי תַעֲשֶׂה; אֵיךְ לֹא בְּאֲשֶׁר דָּמָה בֶּן הָיָה כִּי גַעַר בּוֹ אָבִיו וַיַּצְוֵהוּ לְחַדֵּל מִהַדְּבָר הַזֶּה וְלַעֲלוֹת תַּבְּרָה עַל מִשְׁכְּבוֹ. רָאָה שְׁמַעוֹן, כִּי בְּכִיו לֹא יוֹעִילָנוּ וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר: יְהִי בֵן בְּאֲשֶׁר אֲמַרְתָּ; הִנְנִי לַחֲבוּת לַיּוֹם הַחֲסָרוֹן; אָבֶל אֵיכָכָה אַדַּע מִתִּי יָבֹא הַיּוֹם הַזֶּה?

— אָנֹכִי אָנֹכִי אָנִיד לְךָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. — אָמַר אָבִיו וַיֵּאָר שְׁנֵית פְּנָיו אֵלָיו — הֵן עוֹבֵר אָנֹכִי יוֹם יוֹם לִפְנֵי עַמּוּדֵי הַמּוֹדְעוֹת וְרֵאִיתִי וְהוֹרַעְתִּיךָ בְּעוֹד מוֹעֵד.

שְׁמַעוֹן יָדַע, כִּי יָקִים אָבִיו אֶת הַדָּבָר, בְּכָל זֹאת הַחֵל לְלֶכֶת מֵהַיּוֹם הַזֶּה וְהַלָּאָה אֵל חֲרָוֹ, לֹא דָרָךְ "רַחוּב הַעֲבָרִים" הַקָּרוֹב, כִּי אִם דָּרָךְ "רַחוּב הַנְּסִיכִים" הַרְחוּק מִחֲרָוֹ מְרַחֵק רַב, יַעַן כִּי בְּרַחוּב הַזֶּה הָיוּ עַמּוּדֵי הַמּוֹדְעוֹת, בְּעֵינַיִם פְּלוֹת הָיָה מִצַּפֵּה לְאוֹר הַבֶּכָר, וְהָיָה קָם בּוֹרִיוֹת מַעַר מִשְׁכְּבוֹ וְהִתְפַּלֵּל וְאָבֶל אֶת לִחְמוֹ בְּחַפְזוֹ; וַיֵּשׁ אֲשֶׁר יָקַח אֶת הַלֶּחֶם אִתּוֹ וַרְץ אֵל הַעַמּוּדִים לְרֵאוֹת, הַיֵּשׁ מוֹדְעָה מִבְּשֶׁרֶת הוֹרֶנֶת הַמַּחִיר, אִם אֵין, בְּקֶאֶר רוּחַ הָיָה נִגְשׁ אֵל הַעַמּוּד וַיִּבְלַב גִּשְׁפָר הָיָה סָר מֵעֵלָיו; וַיֵּשׁ אֲשֶׁר יַעֲחֵם אֶת נַפְשׁוֹ בְּתַחֲוֹמֵינֵי שֵׁל שְׁוֹא לֹא־מֵד: הֵן יוֹכֵל הַיּוֹת, כִּי שָׂכַח מִשְׁרֵת הַבֶּכֶר לְהַדְּבִיק אֶת הַמּוֹדְעָה אֵל הַעַמּוּד הַזֶּה וַיַּדְּבִיקָהּ אֵל יָתֵר הַעַמּוּדִים, וְעַל כֵּן הָיָה הוֹלֵךְ מֵעַמּוּד לְעַמּוּד, וְעֵינָיו מִשׁוֹטְמוֹת בַּמּוֹדְעוֹת, עַד כִּי לֹא־חָרְטָה הָיָה שָׁב בְּלֵב בּוֹאֵב אֵל חֲרָוֹ הַמְּלֵא כְּבֵר אֶת תַּלְמִידָיו... .

רָאָה רַבִּי צְדוּק אֶת שְׁמַעוֹן מֵאַחַר נַה יָמִים אֶחָדִים לְבֹא לְחֲרָוֹ, וְגַם בְּשִׁבְתוֹ אֵל הַשְּׁלָחַן לִפְנָיו, לֹא יִקְשִׁיב לְדְבָרָיו; וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אֵינְנוּ יוֹדַע גַּם אֶת הַפֶּקֶד אוֹ אֶת הַפְּסוּק, שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ כְּרַנֵּעַ הַזֶּה. — וַיִּפֶּן אֵלָיו בְּחָרִי אַף וַיַּהֲדִירָהּ, כִּי הִגִּד יָגִיד אֶת הַדָּבָר הַזֶּה גַּם לְאָבִיו, גַּם לְדוֹדוֹ רַבִּי אֲשֶׁר, וְהֵם לֹא יִגְמָרוּ! ...

אֲשֶׁר לִיעֲקֹב, הוּא אֵינוֹ מְנַקֵּה אֶת מִטְבְּעוֹתָיו וְאֵינוֹ מְמַרְטֵן בְּמַעַט לֹא יִשִּׁים אֵלָיוֹן לֵב... . וְאָנֹכִי נִקִּיתִי אֶת פְּרֻטוֹתַי וּמִרְטַתִּין עַד הַיּוֹת לְהֵן כְּרָק, — הֵן נוֹצְצוֹת כְּזָהָב... .
וּבְהִיּוֹת שְׁמַעוֹן שְׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו אֱלֹהִים, כֹּא הַרְבִּי וַיִּשְׁכְּבוּ כָּל הַתַּלְמִידִים אֵל הַשְּׁלָחַן לְלַמֵּד. שְׁמַעוֹן לֹא חָדַל לְחַשֵּׁב עַל דְּבַר הַבֶּכֶר וְחִיּוֹתָיו הַנּוֹפְלָאוֹת, וְעַל כֵּן לֹא הִקְשִׁיב אֵל הַתַּלְמִידִים, וַיִּכְשַׁל פַּעַם וּשְׁתִּים בְּקִרְיָאוֹתוֹ וּבְתִשְׁבוֹתָיו; וַיִּנְגַּע בּוֹ רַבִּי צְדוּק, וַיִּתְמַהוּ תַלְמִידָיו אִישׁ אֵל רַעְהוּ, כִּי לֹא קָרָה עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה אֶת שְׁמַעוֹן, מִיּוֹם בּוֹאוֹ לְחֲרָוֹ הַזֶּה, וְשְׁמַעוֹן שָׁמַע אֶת גַּעַרֹת רַבּוֹ וַיִּשֵּׂם אֵל לֵב, וַיֹּאמֶר לְגַרְשׁ בְּחֻזְקָה אֶת הַמַּחְשְׁבוֹת הַזֵּרוֹת הַמְּנַקְרוֹת בְּמַחְוֹ, וְלֹא גָבַל, וְעַל כֵּן שָׂמַח מְאֹד, בְּרֵאוֹתוֹ כִּי סָגַר הַרְבִּי אֶת הַגְּמָרָא וְעַתָּה צֵאת מִן הַחֲדָר בְּרָאָה.

II.

הַמִּיוֹנוֹת וּמַחְשְׁבוֹת.

— רַב לְךָ שְׁמַעוֹן, לְקַרְא לְאוֹר הַנֵּר! — אָמַר אֵלָיו אָבִיו — עוֹד מַעַט וְהַיְעִיָּה חֲצוֹת לַיְלָה וְאַתָּה עוֹדֶךָ יוֹשֵׁב וְקוֹרָא, עֲלֶה, בְּנֵי עַל מִשְׁכְּבֶךָ!

— חֲפֵץ אָנֹכִי לְחֹרֵר עַל הַסִּנְיָה! הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר לִפְנֵי רַבְּנוּ הַיּוֹם, וְעַל כֵּן מֵאַחַר אָנֹכִי לְשִׁבְתִּי — עֵנָה שְׁמַעוֹן וַרְעַד חָל נִשְׁמַע בְּדְבָרָיו.

— טוֹב, בְּנֵי טוֹב מְאֹד, כִּי חֲפֵץ אַתָּה לְדַעַת הַיֵּטֵב אֶת לַמּוֹדִיקָה, לוֹ לְמַדְתִּי גַם אֲנִי כְּנַעֲרִי בְּחִשְׁק רַב, כִּי עָתָה לֹא הָיִיתִי אָנוּם לְעַבְדֵי יוֹם יוֹם עַבְדוֹת קְשׁוֹת וְלִהְבִּיא לְחֵם בְּזַעַת אַפִּים.

— אָבֹא! — אָמַר שְׁמַעוֹן — הִקְשָׁה מְאֹד לְהַשְׁתַּכַּר אַרְבָּעִים פְּרֻטָּה?

— אַרְבָּעִים פְּרֻטָּה? — שָׁאַל הָאֵב מִשְׁתוֹמֵם לְשִׂאֲלֹת בְּנֵי — וְאִם אַרְבָּעִים פְּרֻטָּה מָה הֵן לְבַעַל הוֹצֵאָה? גְּדוֹל כְּמוֹנִי?

— אוֹלֵי תוֹבֵל, אָבֹא, לָתֵת לִי מְחָר אַרְבָּעִים פְּרֻטָּה מַחִיר בְּרִטְסִי־הַכְּנִיָּסָה, וּבֵאתִי אֵל הַבֶּכֶר לְרֵאוֹת אֶת הַחִיּוֹת וְאֶת הַעוֹפּוֹת אֲשֶׁר בּוֹ? מְאֹד מְאֹד חֲפֵצְתִי לְרֵאוֹתָם! — דְּבַר שְׁמַעוֹן תַּחְנוּנִים וַיִּבֹשׁ אֵל אָבִיו, לְדַעַת אִיזוֹ פְּעֻלָּה פְּעָלוּ דְבָרָיו עֵלָיו.

— מִתִּי הוּבָא הַבֶּכֶר לְעִירֵנוּ? — שָׁאַל הָאֵב.
— אֶתְמוֹל, אֶחָד מִחְבָּרֵי הָיָה שֵׁם וַיְסַפֵּר לָנוּ דְבָרִים נִפְלְאוִים, הַיּוֹם הִלְכּוּ שָׁמָּה בָּל חֲבָרִים... . הִתְחַן לִי אַרְבָּעִים הַפְּרֻטָּה הַדְּרוֹשׁוֹת? לֹא! תִּנְה לִי רַק שְׁלִשִׁים וּשְׁמוֹנָה, כִּי שְׁתֵּי פְּרֻטוֹת יֵשׁ לִי... .

— סָפָה בְּנֵי, מַעַמ, עַד אֲשֶׁר יוֹרִיד בַּעַל הַבֶּכֶר אֶת מַחִיר הַכְּנִיָּסָה, וְנִתְתִי לְךָ אֶת שִׂאֲלֹתֶךָ.

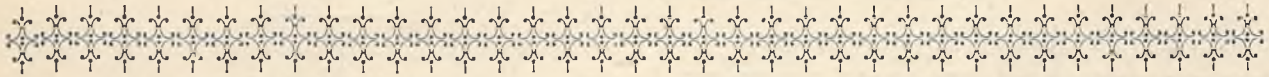
(1) עֵינֵי קָשָׁה בְּתַלְמוֹד קוֹרְאִים סִנְיָה.

לרבו. עלה על לבו וקר הבקר עם הארניה המקה והקופים
 המרקרים והעופות המשנים... או יתעורר פתאם ועיניו
 בקחו את רבו לדעת. ההרגיש בו. כי חדל לשמע את דבריו
 אם לא? וכראותו. כי הרבי לא השניח אליו ברנע תהוא.
 שמה מאה; ויתאמץ שנית להסיח את דעתו מן הבקרה
 ויקשב בשים לב לדבריו רבו. ואף עלה הרעיון החד על
 לבו. — רנו שמעון תחתיו והתעורר מאה. והתנועע בכל
 גופו. כמתאמץ לגרש את המחשבה הרעה מלבבו.

(המשך ובא)

י. ב. לבנה.

נערת רבי צדוק בשמעון פעלה עליו את פעלתה.
 -- הנה אנכי מתאמץ בכל יום לקרבה אל משרתי --
 חשב שמעון בלבו. — ומעשי מרתקים אותי ממנה! הבה
 אתאמץ להקשיב אל דבריו רבי! יהי מה! לא אחשב עוד
 בעת הלמודים על דבר הבקרה! ועודנו מהליט את הקלמטו
 זאת נחל להתנועע בשכתו לפני הספר הפתוח. וישם כל
 מעיניו בענין המדבר. ויבט אל רבו המסביר לתלמידיו
 דבר קשה. אך לא ארכו הרגעים, ושמעון לא יכל בעצמו
 להבין איכה קרה הדבר הנה. כי בעודנו מביט ומקשיב

זאבים מתנפלים על סוס.

הדב והדבורים * ❁

פ פ פ

התנפלנה אף תעקצנה
הה תעקצנה בחמת ועם."

ידע הדב
כי דבש לרב
נכון לו בכורת;
אף הדבורים
בנבורים
עומדות שם על משמרת.

הווי מה פה רייה?
רים מתק אני חש!
הווי ידעתי גם ידעתי
כי מצאתי לי פה דבש!
אף מי נגדלי מה אעש
לדבורים - העם הרע?
ומאין זה תבאנה
מסביב בבקערה?
אף אתורה אף אמצאה
לי מעט דבש - אז מדי פעם

עקצו מראש ועד ונב.
והדב מצעק נוהם: "יה ניי!
הה חוסו נא חמלו עלי!
ואני הנה ארים כפי
ונשבעתי באפי
אם עוד אטעם גם נמר דבש -
אף חוסו נא עלי הרש!"

שמואל בן ציון

הדב אמץ לבו ככה
כי אף יעזב את הניחוחים?
"יהי מה! - אמר - אבאח שמה
ומעט אף דבש אטעמה!"
אמר עשה - פתאם מקצות
הכורות דבורים עוקצות
התנפלנו חיש על הנב,
נקרו עיניו עקצו פניו

(* עפי ו. רא. (1) ערקווקונג, Ompada.

אֲנֵדָה הַבְּאֵר.

(אנדה ערבית).

איוב אביו חסין לאמר: חֲשָׁקָה נֶפֶשׁ מְחַמֵּד בְּנִי בְּפִטְיָמָה
 בַּתְּךָ, וְעַתָּה תִּנְהַ אֹתָהּ לִבְנִי לְמַחְמֵד לְאִשָּׁה. אֵדָּ אָבִי חֲסִין
 הַיָּשִׁיב אֶת פְּנֵי הַצִּירִים רִיקָם וַיֹּאמֶר: חֲלִילָה לְנִשְׂיָא שְׂבִט
 הַשָּׂרְקִים, וַיֵּצֵא יָרֵךְ הַגְּבוּר נֹמֵר אֶל חֲרוֹן הַמוֹשֵׁל בְּשַׁבְעָה
 שְׂבִטִים גְּדוֹלִים, לְתֵת אֶת בֵּתוֹ לְבֶן שִׁיד הַסְּתָרִים, אֲשֶׁר לֹא
 נִחְשָׁבוּ בֵּין שְׂבִטֵי הַבְּדוּאִים הַגְּבוּרִים. שָׁמַע אָבִי מְחַמֵּד
 נִחַר אַפּוֹ, וַיִּשְׁבַּע לְנֶקֶם אֶת נֶקֶמַת כְּבוֹדוֹ וּכְבוֹד בְּנֵי שְׂבִטוֹ
 מְנִשְׂיָא שְׂבִט הַשָּׂרְקִים הַנְּאִים, אֲשֶׁר הָיוּ פְעֻמִּים רַבּוֹת
 מִיָּדָיו. וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְמַחְמֵד וַיֹּאמֶר לוֹ: שְׁמַעֲנִי, בְּנִי הִנֵּה
 שְׁלַחְתִּי מִלְּאָכִים לְאִיּוֹב אָבִי חֲסִין וַאֲבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כִּי יִתֵּן אֶת
 בֵּתוֹ אֶת פְּטִימָה לְךָ לְאִשָּׁה. וַיִּמָּאֵן לְתֵתָהּ לָהּ, וְגַם שֵׁת חֲרָפָה
 עָלַי וְעַלְיָדָךְ, וְעַל שְׂבִטִי כֹל; כִּי גִבְוָה לְבוֹ יַחְשָׁבוּ, כִּי אֵל
 לְאֶרֶץ אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן לְתֵת אֶת בֵּתוֹ לְאִשָּׁה לְחוּם אֲשֶׁר
 בַּבְּקָעָה, אֲשֶׁר אִם אֵדָּ תַעֲבֹר עָלָיו חֵיַת הַשָּׂדֶה וְתִרְמַקְסֵנוּ
 בְּרִגְלֶיהָ. תְּהֵא אָפּוֹא, בְּנִי אֶסְפָּא אֶת אֲנִשְׁיִנוּ וְנֵצֵא יַחַד חֲלוּצִים
 לְנֶקֶם אֶת נֶקֶמַת כְּבוֹדֵנוּ מִהַנְּאִים הַשְּׁפָלִים הָאֵלֶּה. יָדַעוּ נָא
 אֶת יָדֵינוּ הַחֲזוּקָה וְלֹא יִתְנָאוּ עוֹד בְּגִבּוֹרֵת אֲבוֹתֵיהֶם הַמְּתִים.
 יָדַעוּ נָא הַיּוֹם, כִּי נִשְׂיָא שְׂבִט הַסְּתָרִים לֹא יִסְלַח לְאִישׁ
 אֲשֶׁר פָּנַע בְּכְבוֹדוֹ.

עיני הבן מלאו דם, כשמעו את דברי אביו וירדו
 הימנית ונגעה בלי משים בחגרתו, במקום אשר התרבו
 צמודה שם. אך בלבבו חשב, כי לא טובה עצת אביו, פן
 יסתיר אביו איוב את בתו, כצאתו להלהם עם הסתרים,
 ואחרי כן לא תמצאנה ירו. נישתחו אל אביו וינשק את
 אצבעות ירו הימנית ויאמר:

— אבי, עטרת ראשי, דברך נכונים ואמתים תמיד
 כדברי אלה האחד והדברי מחמד נביאו המיחד, אך אתה
 לו שמעני, אבא: אל נא נתגר אנחנו בהם מלחמה, פן
 ימצא לו איוב עוזרים מבני שבת הנזכרים אויבנו, מאז
 לקחנו מהם את עדרי נמליהם בלכתם מצרומה, וגם בני
 שבת הבקשיים נבאו לעזרתם, אם נתגפל עליהם בלא

רבים מהם, ידידי הקטנים, שמעו בנדאי את שם
 המושקה "רחבות" אשר בארץ ישראל. וגם אלה אשר לא
 ידעוה עד היום, ידעוה בקרב הנמים, כי ספר אספר לכם
 את תולדות המושבות, אשר בארצנו הקדושה, וגם נתון
 אתן לפניכם תמונות מחיי אחינו האזכרים היושבים
 במושבות האלה; ועתה הנני לספר לכם אך אנדה אחת,
 אשר יספרו הערביאים על דבר באר אחת עתיקה, אשר
 מימיה חרבו כבר זה שנים רבות; שרידי חרבות הבאר
 הוואת נמצאים באדמת רחבות מנגד למושקה, ועליכם
 לדעת, חכיבי, כי לפנינו ישבו במקום הזה בדואים, הם
 הערביאים יושבי אהל ומקנה, וגם היום יושבת עוד על
 גבול אדמת רחבות משפחת בדואים אחת, ובפיהם נודעה
 הבאר העתיקה הוואת בשם "באר פטימה", וספר יספרו על
 דבר הבאר הוואת פדברים האלה:

לפני שנות מאה ישבו במקום הזה שני שבטי
 בדואים, בני שבט אל שרקיה ובני שבט אל סתרה, ותהי
 תמיד מריבה בין שני השבטים האלה וילחמו ביניהם כל
 הימים, כדרך הבדואים החיים על חרבתם, ובכל הבקר
 מסביב לא היתה באר מים, וזלתי הבאר האחת הוואת, אשר
 שני השבטים יחד השקו ממנה את עדריהם וגם שאבנו
 ממנה מים לשאת אל אהליהם לשותות.

ונשיא ראש שבט השרקים—שיד איוב חסין, ולו
 בת יחידה ופה בחמה, עיניה—יונים וקומתה דמתה לתמר;
 ויצא לה שם בפינה ובחורה, ושמה מגיע עד אחלי כל
 הבדואים, עד עזה נבכה ועד ליש צפונה, שויכים רבים שלחו
 צירים לדבר על לב איוב אביו חסין, כי יתן את פטימה בתו
 הנפה לבניהם, ויהיו גם בדואים צעירים, אשר שרו שירים
 לכבוד פטימה הנפה.

ונשיא ראש שבט הסתרים הוא השיד אטמן אביו
 מחמד, ולו בן צעיר ופה ואמין לב כאחד הגבורים אנשי
 השם אשר מעולם, נישלח אטמן אביו מחמד צירים אל

בני שבט הסתרים, ולפניהם רוכב אבן חסין על סוסתו ועל ידו שני וקני השבט.

ובני שבט אל סתרה ידעו גם הם, כי לא יחרישו השרקים וכי עלה יעלו עליהם למלחמה, ויבזו גם הם, וישלחו מתוכם שלשה אנשים רוכבים ללכת לקראת השרקים לפתח עמקם בשלום ולדבר באזניהם את הדברים האלה:

— אחינו הבדואים, בני שבט שרקיה הנקבדים, אנחנו שליחי שבט סתרה, בשלום נפתח שפתנו עמכם. בן נשיאנו מחמד הנודע והנאדר בכל הארץ חשקה נפשו בכת נשיאכם הנעלה, ועתה הרבו עלינו מחר ומתן ונתנה לכם ככל אשר תשיתו עלינו.

— אל לכת נומר אל חרון להיות לאשה לבן אטמן. — ענה איוב אבן חסין בנאווה — השב ישיב לי מחמד הנבל את כתי, ומחר יתן לנו על הנבלה אשר עשה, ואם לא — דמכם בראשכם!

— נשיב לשולחני דבר — ענו השלוחים, וישבו אל המחנה, ויספרו את דברי איוב אבן חסין וכי קרא את מחמד נבורם בן נשיאם בשם נבל, ונתקם מהומה במחנה: למלחמה! למלחמה! — קראו קלם. — נקם! נקם! — קרא מחמד בקצף נורא, ועד מהרה ישבו כל גבורי בני סתרה על סוסיהם ויצאו לקראת האויב.

ויפגשו שני המחנות, ושני הגבורים איוב אבן חסין ומחמד בן אטמן נפגשו, עיני שניהם המלאות דם הכריקו לאור הירח בעיני הנמרים בשחרם למרחק, ומבטם אש ויזיקים, פני איוב נראו אז כפני אריה וכן הלובש גאות וחמה, בזכרו את התיזות הרבות אשר היו סרק לשני ולצפרניו, ופני מחמד כפני כפיר אריות הבושם בכחו.

— סור לך הצדה נבל, פן אכבה נפש! — קרא איוב בחמה.

— סור אתה, וכן גאה אם לא טוב מותך מתיך. — האני אסור מפניך, נער יהיר? עור לא ברחתי מימי, עוד לא ראה איוב את ערפי, מאות אויבים אכלה חרפי זאת ונוספת גם אתה על חללי. — לבקד! — קרא מחמד ויט את בידו למול חוה איוב.

— לבני שלם! — קרא איוב בהשמטו מידו מחמה — אכל לבקד אתה! -- ויט את בידו מול אויבו, אך גם מחמד נשמט מידו איוב, ויאבקו הלוחמים רגעים אחדים וקול משק הכידונים נשמע. פתאם הניעה לאוני הלוחמים קול אשה מללת וקוראה:

— אלה, אלה! שמר את שניהם! אבא! מחמר! אלה! שניהם הבידו את קול פטימה. הנערה ברחה בסתר מהמחנה בעת המהומה ותרץ אל המערכה.

אדק, הלא טוב לפנינו, כי יתגר הוא בנו מלחמה, ואז נראה את עו ידיו, הנה אנכי אארכ לפנות ערב בצאת השואבות אל הכאר לשאב מים, והנה בכא פטימה לשאב גם היא ותפשתי והבאתיה הנה אל אהל אמי; והנה בחרות אף אביה ויצא עלינו למלחמה מבלי אשר יקרא להוצרים ולהבקשים לעור לו, ויצאנו לקראתו ונלחמנו אתו, ונקמנו ממנו את נקמת כבודנו המחלל.

— יברכה אלה, בני — ענהו השני ויתן את ידו על ראש בנו הנודע לפניו. — טובים דבריך בדברי איש האלהים, ועתה אתה עשה באשר דברת.

ויהי לפנות ערב, לעת צאת השואבות אל הכאר, ויתחבא מחמד עם סוסו האביר מאחרי אחת הנקעות, אשר על יד הכאר מזמין, ויארכ לפטימה ההולכת תמיד אחרי כל הננות; כי עוזר תשור היא לבקן להרים את הכדים המלאות על ראשיהן, והיא השלטה את בדה בדיה הנזקות על ראשה, ויהי בראותו, כי כל הננות הלכו לשוב אל המחנה ופטימה גם היא הרימה כבר את בדה לתת על ראשה ויעל על סוסו וידפקה ויחרה הסוס, וינרב הרוכב עד פטימה ויעמד וירד מעל סוסו ויברכה בשלום, ופטימה ידעה את מחמד בן נשיא הסתרים משקבר היםים, גם שמוע שמעה את גבורתו, כי אין בכל בני שבט הסתרים רוכב ורומה כידון כמוהו; ותענה בכרקה גם היא, ויאמר אליה: השקיני נא בת איוב, מעט מים מפדה, כי צמאתי, ותרם את ידיה להוריד את בדה מעל ראשה, ויתפשנה פתאם בורעותיו הנזקות נרימנה ויושיבנה על הסוס, וגם הוא קפץ וישב מאחריה וידפק את הסוס, ואחרי רגעים אחדים הביאם הסוס הדוהר אל אהלי הסתרים, והוא לא ידעה כל אשר נעשה אתה, כי התעלפה מפחד פתאם, ויביאה אל אהל אם מחמה, היא אישה השיכת.

ואיוב אבן חסין שמע את כל אשר נעשה, ויחר אפו עד להשחית, ויאסף את אנשיו אליו האלה נוספר להם את הנבלה, אשר עשה מחמד בן אטמן נשיא שבט הסתרים לבתו, ואת החרפה אשר שית על כל בני שרקיה בחיבו, כי אין בהם איש אשר יוכל להוציא את השבונה מידו הנזקה, וינבירם את גבורת השרקים בימי נומר אל חרון, אשר הפילו חתייתם על כל שבטי הבדואים מסביב; וירגו כל הנאספים וישבעו בקול מחמד נביא אלה, כי לא ינחזו ולא יסגרו את עיניהם עד אם נקמו את נקמת כבודם מבני הסתרים, עד מהרה נאספו סביבות אהל השוף גבורי בני שרקיה כלם רוכבים על סוסים אבירים, ואחרי אשר עלה גם השוף איוב על סוסתו השחורה בעורב ואשתו השיכה חגרה את חרבו על ירכו, עזבו כלם את המחנה, לקול שירת הנשים, אשר ברכו אותם בשם אלה הנדול בדרך צלחה, ופניהם אל עבר מחנה

ותמת. ראו המים את הנפש הנמטה הזאת, ויגופו ויפאנו
 אחר וינשתי ממקומם; ומאז ועד היום סרבה הבאר ואין
 בה מים, ונש בימי הנשמים לא יראו בה המים.
 והנה גרוז בקי.

והקול הזה הוסיף ונבדח ואמץ בלב הצעיר, ויעורר
 גם את רחמי האב הקטן, ויש את ראשו הצדה לראות
 את בתו ויחידתו; ברנע ההוא תקע מחמר את כידונו בלב
 איוב אבי פטימה, אשר נפל ברנע משל הסוס ארצה.
 ראו בני שרקה כי מת נבורם ויגופו ומחמד עם
 מתנהו בני הסתרים רדפו אחריהם ויבוס ויקחו מהם את
 סוסיהם ואת כלי מלחמתם וישבו אל מקום המערכה.
 ויבקש מחמד את פטימה ולא מצאה. ויבקשו את ננית
 איוב המת ולא מצאו גם אותה. ויפוצו הרזוכביז בכל
 הבקר מסביב לבקשן ולא מצאו. למחרת בבקר באו
 הרועים אל הבאר להשקות את העדרים ויזירו את
 הדלגים לשאב מים, והנה אין מים בבאר, ויעלו
 הדלגים ריקים כאשר ירדו, ויתבוננו הרועים אל תוך
 הבאר, והנה גויות אנשים בתוכה, ויעלו את הגויות ויראו
 והנה הן גויות איוב ופטימה בתו; היא חפצה למצא לה
 קבר יחד עם אביה הטוב, ותבא את נניתו אל הבאר
 ותשליכה שמה, ואחרי בן התנפלה גם היא אל הבאר

זריז ונשבר.

(בדיחה).

האב: הוי, מגול! ראה מה מלכלך אתה!
 הבן: אבל, אבא, גדיאל בן פוזי דחפני ונפילתי ארצה.
 האב: ואמה, הוי, שפשי, מדוע נתחו לך חפץ? מדוע לא הביתו
 לתי, לכל יוסף לעשות עוד בקבר הנה?
 הבן: את זאת, אבא, עשיתי בראשונה.

מידעות המבע.

המורה: עתה אמר לי מה זה מים?
 התלמיד: המים הוא חמר נזולי הנעקר בשעה שטובלים בו ידים לאנקיות.

מִיָּמִים קִדְמוֹנִים.

I.

מְעוֹנוֹת הַפְּרָאִים הַקְּדֻמוֹנִים.

(סוף)

סִבְתוֹ עִמּוֹ לֹא יָכַל, וְעַל כֵּן עָשָׂה לוֹ אֶת מְעוֹנוֹ מֵהָר
 "כִּלְאֲחֵר יָד"; וְלָמָּה יַעֲמַל לְהִישִׁיבוֹ, אִם בְּעוֹד יוֹם אוֹ יוֹמִים
 יִצְטָרֵף לְעֹבְדוֹ? מִלְּבַד זֹאת הִנֵּה הַפְּרָא הַקְּדֻמוֹן, כְּרַבִּים מִן
 הַפְּרָאִים בְּיָמֵינוּ, עֲצַל מְאֹד: הוּא לֹא הִתְרַגַּל לְעֵבֶר, וְכָל
 עֲבוּדָה שֶׁדָּרָשָׁה יְגִיעָה וְסִבְלָנוּת יְדוּעָה הִנֵּההּ שְׂנוּאָה
 וּמְאֻסָּה לוֹ, וְעַל כֵּן בָּחַר לוֹ לְחַיּוֹת "אֵיֶךְ-שְׂהוּא" וְלִסְבַּל
 מִתְסוֹר וּתְלָאָה רַבָּה - וְכִלְבֵּד שְׂלֵא לְעֵבֶד הַרְבֵּה, אֶךְ
 אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת מְאֹד הִתְרַגַּל הָאָדָם אֶל הָעֲבוּדָה וַיִּמְצָא
 בָּהּ עֲנֵג, בְּדַעְתּוֹ אֶת הַתּוֹעֵלָת שֶׁהִיא מְבִיאָה לוֹ.

וְאוֹלָם כִּבְּא יָמֵי הַחֲרָף הַקְּרִים, הִכְרַח הַפְּרָא לְחַשֵּׁב
 עַל דְּבַר אֵיזֶה מְעוֹן, אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לְמַחְסָה מִפְּנֵי הַסְּעָרוֹת
 הַשְּׁלָלִים הַמְתַּחַוְלוֹלוֹת מִסְּבִיב; הַסְּבִיבוֹת הַרְעוּעוֹת לֹא הִצְלִיחוּ
 לְזֹאת, בְּמִקְוֵמוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם מְעָרוֹת, בָּא לְחַסוֹת בָּהֶן, וְאֵת
 מְבֹא הַמְּעָרָה בָּסָה בְּעוֹרוֹת הַחַיּוֹת אֲשֶׁר הָרַג בְּצִידוֹ, אֲבָל
 בְּמִקְוֵמוֹת, שְׂלֵא מִצָּא לוֹ מְעוֹנוֹת חֲרָף טוֹבִים כְּאֵלֶּה הֵנָּה
 חוֹפֵר לוֹ מְאָרוֹת בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה; בְּחֹזְרֵי עֵפֶר אֵלֶּה הִנֵּה חָם
 לוֹ, וְבָהֶם מִצָּא מַחְסָה טוֹב מִפְּנֵי הַקָּר הַגָּדוֹל הַשׁוֹרֵר עַל
 פְּנֵי הָאֲדָמָה.

יָמֵי הַחֲרָף הַקְּרִים מְכַרְיָחִים גַּם בְּיָמֵינוּ אֶת תּוֹשְׁבֵי
 סִבִּירִיָּה הַפְּרָאִים, הַיּוֹשְׁבִים בְּקוֹץ בְּסִבּוֹת וּבְאֵהָלִים,
 לְהִתְחַבֵּא מִפְּנֵי הַקָּר בְּכַפֵּי אֲדָמָה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ לָהֶם, אֶת הַבְּתִים
 הָאֵלֶּה הֵם חוֹפְרִים בְּאֲדָמָה, בְּעִמְק שֶׁל שֶׁה-אַרְבָּעָה מִטְרִים,
 וּמְקָרִים אוֹתָם בְּחִבְלֵי לֹת עֲנָפִים וּבְעֵפֶר, אֲשֶׁר יִהְיוּ לָהֶם
 לָגֵן, בְּאִמְצַע הַגֵּן הַזֶּה, אֲשֶׁר מֵרָאֵה מֵל עֵפֶר לוֹ, הֵם
 מִשְׁאִירִים חוֹר רֶחֶב הַמְשֻׁמֵּשׁ לָהֶם לְפִתְחָה, לְחִלּוֹן וּלְמַעֲשֵׂנָה
 גַּם יָתֵד, בְּמְבֹא הַנֶּה עוֹמְדָת בְּאֵלְכֶסֶן קוֹרָה, שֶׁעָשׂוּ בָּהּ
 מְגָרְעוֹת לְמַעַמְד הַרְגֻלִים, וְהִיא מְשֻׁמֶשֶׁת לְבָנֵי הַ"בֵּית" הַנֶּה
 לְמַדְרָגָה לְרִדָּת וְכַעֲלוֹת בָּהּ.

וַיֵּשׁ פְּרָאִים בְּקִצָּה הַצִּפּוֹן, הַעוֹשִׂים לָהֶם אֶת מְעוֹנוֹת
 הַחֲרָף שְׂלָהֶם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, אֶךְ בְּרִדָּת הַשְּׁלָג הִרְבּוּ עַל
 הָאָרֶץ, יָכֶסָה אֶת מְעוֹנוֹתֵיהֶם לְגִמְרָה, וְעַל כֵּן נוֹכַח לְאֹמֶר,
 כִּי גַם הֵם יוֹשְׁבִים סִמַּח הָאֲדָמָה, בְּמְעוֹנוֹת הָאֵלֶּה חָם מְאֹד,
 אֶךְ כִּי מַעֲלוֹת הַקָּר בְּחוּץ עוֹלוֹת לְפַעְמִים לְשִׁמוֹנִים וּשְׁתַּיִם
 מַעֲלוֹת: קָר גָּדוֹל וְחוֹק, שְׂאֵבִים מִתְפַּוְרָרוֹת בּוֹ, שִׁמּוֹן
 קוֹפֵא וַיְהִי לְקָרַח וְכִסְפָּה-סִי יִהְפֵּד וַיְהִי לְמַתְקָת מוֹצָקָה,
 אֵלֶּה הָיוּ הַמְּעוֹנוֹת הַרְאִשׁוֹנִים שֶׁל הָאָדָם הַקְּדֻמוֹן,
 וְגַל הַבְּרַמְלֵי:

הַבְּשֻׁמֵּי הַפְּרָא חָסִי בְּאַפְרִיקָה בּוֹחֵר לוֹ מְקוֹם בֵּין
 שִׂיחִים גְּבוּזִים וְעֵבֶתִים וְקוֹשֵׁר אֶת רְאשֵׁיהֶם בְּעֵרְבֵי נַחַל,
 וְאַחֵר בֵּין מְשֻׁלָּף, עֲלֵיהֶם עֲלִים רַבִּים וְחֲצִיר - וְהָאֵהָל
 עֲשׂוּי.

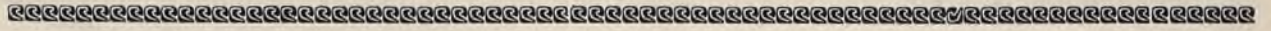
הַפְּרָא הָאוֹסְטְרָלִי בָּשׂוּבוֹ מִצִּידוֹ, מִבְּעִיר לוֹ
 רְאִשִׁית כָּל הַמְּדוּרָה, וְאַחֵר כֵּן הוּא נוֹעֵץ בְּאָרֶץ שׁוּרָה
 צְפוּפָה שֶׁל עֲנָפִים בְּעֲלֵי עֲלִים רַבִּים, בְּאוֹתוֹ הַצִּד שֶׁהָרוּחַ
 נוֹשֵׁב מִשָּׁם, לְבַל תִּפְכֶּה אֶת הָאֵשׁ, וּבְמִקְוֵמוֹת, שִׁישׁ שָׁם
 הַרְבֵּה צִיד וְאִפְשָׁר לְהִתְנַשֵּׁב שָׁם יָמִים רַבִּים, בּוֹנֵה לוֹ הַפְּרָא
 מְעַנְפִים וּמְקַלְפֵת עֲצִים אֵהָל בְּתַבְנִית הַ"בְּתִים", אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ
 הַיְלָדִים מְקַלְפִים וּבְדוּמָה.

מְעוֹנוֹת כְּאֵלֶּה עָשָׂה לוֹ גַם הַפְּרָא הַקְּדֻמוֹן, הַדְּאָנָה,
 אֲשֶׁר דָּאָג הַפְּרָא לְאֵשׁ, שְׂלֵא תִכְבֶּה עַל יְדֵי הַגֶּשֶׁם גַּם
 בְּאֲרָצוֹת הַחֲמוֹת, עוֹרְרָה אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת גַּם גֵּן מַעַל לְמְדוּרָה,
 עַל כֵּן אָמְרוּ הַחֲכָמִים, כִּי מִן הַכִּיּוֹרָה לְמַד הָאָדָם מְעַט מְעַט
 לְבָנוֹת לוֹ בְּתִים.

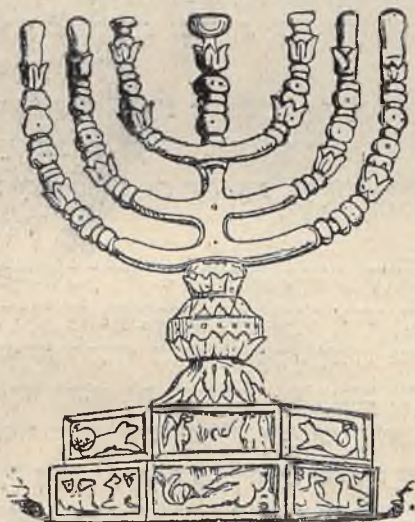
הַהֲשֻׁנָּה עַל מְדוּרַת הַכִּיּוֹרָה שְׂלֵא תִכְבֶּה הִנֵּההּ
 מְסוּרָה אֲצֵל הַפְּרָאִים לְאִשָּׁה; וְעַל כֵּן נִבְיָן, כִּי הָאִשָּׁה הִנֵּההּ
 צְרִיכָה לְהִשְׁתַּדֵּל גַּם לַעֲשׂוֹת אֶת הָאֵהָל, אוֹ אֶת הַגֵּן הַסּוֹכֵף
 עַל הַכִּיּוֹרָה, גַּם הַיּוֹם אֲנִי רוֹאִים אֲצֵל מְשֻׁפְחוֹת רַבּוֹת, כְּמוֹ
 אֲצֵל הָאֶסְקִימוֹסִים, הָאוֹסְטְרָלִיִּים וְעוֹד, שֶׁתְּקַמַּת הַמְּעוֹנוֹת
 מְסוּרָה לְנָשִׁים, אֶךְ כִּי הָעֲבוּדָה הוּא אֶת קִשָּׁה לְפַעְמִים מְאֹד,
 תִּיר אֲחָד מִסְפֵּר עַל דְּבַר הָאֶסְקִימוֹסִים, כִּי הַגְּבָרִים שׁוֹכְבִים
 לָדָם בְּמְנוּחָה וּמְכִיטִים; אֵיךְ הַנָּשִׁים הוֹלְכוֹת כְּפּוֹפּוֹת סִמַּח
 מִשָּׂא אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וּבְכֻדוֹת, שֶׁהֵן נוֹשְׂאוֹת לְבָנוֹת לָהֶן
 מְעוֹנוֹת לִיָּמֵי הַחֲרָף.

בְּכָה עָשָׂה הָאָדָם בְּרִאשׁוֹנָה אֶת הַגֵּן מַעַל לְכִיּוֹרָתוֹ,
 צְרִיף לְחֻשֵׁב, כִּי הָאִשָּׁה הִנֵּההּ "בַּעֲלַת הַבַּיִת" הַרְאִשׁוֹנָה,
 לְאֹמֶר: הִיא בְּנִתָּה אֶת הַגֵּן, אֶת הַמַּחְסָה הַרְאִשׁוֹן לְמַעוֹן
 הַמְשֻׁפְחָה.

הַמְּעוֹן הַקְּדֻמוֹן שֶׁל הָאָדָם, הַסְּבָה הִנֵּה, כְּמוֹכֵן, דֵּל
 מְאֹד וְרַחוּק מִן הַשְּׁלָמִיּוֹת, אִם גַּעֲרָף אוֹתוֹ לְבִתִּים, אֲשֶׁר
 לְמַד הָאָדָם לְבָנוֹת לוֹ אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת מְאֹד, וְאִיכְפָּה
 יָכַל הַפְּרָא לְשִׁים לֵב לְבָנוֹת לוֹ מְעוֹן טוֹב וּמְרוּחָה בְּשִׁעָה
 שֶׁהִמְחִסוֹר רִדָּף אוֹתוֹ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם; וְהִיא, בְּבִקְשׁוֹ לוֹ
 צִיד, הִנֵּה אָנוּס לְפַעְמִים בְּכָל שָׁנִים שְׂלִישָׁה יָמִים לְהַחֲלִיף
 אֶת חֲנִיתוֹ (מְקוֹם מְחַנְתוֹ), כְּמוֹ שְׂאֵנוֹ רוֹאִים גַּם בְּיָמֵינוּ
 אֵלֶּה בְּקֶרֶב מְשֻׁפְחוֹת פְּרָאִים יְדוּעִים, לְקַחַת וּלְשֹׂאֵת אֶת

בטוב טעם ודעת. ביחוד הצמינו הנערים: מלינסקי, מרקובסקי, לוי
 וסמולנוב. הנאספים התענגו מאד לראות אה העברים הקטנים,
 המצינים לפניהם כמו חי את עונו הרוח ואמץ הלב של
 גבורי אמתנו וחרף נפשם בעד כבוד עמם וחרותו ומענייהם
 זלנו דמעות. ויחד עם זה פרצה מלפס הקריאה: אכן אלה הם נערים
 עברים! — אחרי ההפסקה עלה על הכמה ראש האגדה ש.
 סמולנוב, נער בן שלש עשרה שנה, וינאם נאום על דבר התפתחות
 האגדה, ולסוף הביע תודה בשם חבריו לנאספים הנכבדים, אשר
 ערו להם להוציא את רעיון יסוד הביבלייתקה העברית לפעולות.
 דבריו נאמרו בשפה צחה ובדנש, עד כי האיש שלא הביט בפני
 הנער יכול לחשב, כי הדברים האלה יוצאים מפיו דברן רגיל. אחקיו
 קם המזכיר הנער נ. לוי ונתן דין וחשבון מפרט מפעלות האגדה
 במשך השנה. אז ספר הנער קוריצקי על דבר הג החברה, דבריו
 נאמרו בהשכל ודעת ולבו הרגיש את הדברים שהשמיע בפיו.
 אחרי כן קראו רבים מחברי האגדה בדנש ובהמעמה יפה משירי
 המשוררים ילי, גיליק, משרניחובסקי, שלינ ועוד. אחרי כן נגנו
 עלי נבל שני נערים מחברי האגדה, תלמידי בית הספר אשר לזמרה,
 מנניני יפות; ולסוף שרה מקהלה הרבה משירי ציון וכוה תס הנשף.
 ככלות הנשף נגש המרשה האינזיניר מר אוסישקין אל הכמה שעמדו
 עליה כל הנערים עורכי הנשף ונאם אליהם בדברים האלה: הנני
 מביע לכם, נערים נכבדים, תודה בשם כל הנאספים בעד הענג
 שהבאתם לנו בנשף הזה, ואני מקווה, כי כשם שהשכלתם לה ציג
 במחוז את מלחמת החשמונאים לפנים בעד עמנו וחרותו,
 כן תלחמו באמת בעד עמנו וחרותו, אך לא בחיל
 ולא בכח, כי אם ברוח.

המנורה

מי יתן ויסוד כל המורים העברים בערי מושבותיהם אגדות
 כאלה, כי אז יכלו לעוד לטובי עמנו למחר להגיע אל מטרותנו,
 תחית עמנו ושלמותו.

חֲדָשׁוֹת.

א

האגדה שפה חיה לנערים בקמרינו מלב. לפני
 שנה עלה הרעיון על לב המורה העברי מר קורוהורסקי בקמרינוסלב,
 להרחיב את הדבור העברי בקרב הנערים בני עירו. רבם מבליים
 את מבחר עתותיהם בלמורים הבוללים ואינם יכולים לסגל להם
 את הדבור העברי (כי השעה האחת, שהם לומדים בה עברית מפני
 מוריהם, אינה מספיקת להחיות את השפה בפיהם) ויפסד אגדה
 שפה חיה לנערים מבני עשר שנים ומעלה, שרבים מבקרים את
 בתי הספר של הממשלה. אחרים מעקרי התקנות שחבר המורה
 המסוד למען האגדה, הם: א) החובה על כל נער, חבר האגדה,
 להשתדל לדבר עברית הן בבית והן בחוץ; ב) החובה על
 כל נער, חבר האגדה, לקרא במשך השבוע איזה ספור בעולם־קטן
 (כי העולם־קטן הוא כמעט החמר האחד לכל אספות האגדה)
 ולהרצות את תמציתו לפני חבריו המתאספים פעם בשבוע לאספה,
 ועליו דינם החברים, עד כמה הוא מענג אותם ומה הם למדים
 ממנו.

האגדה הזאת הולכת ומתפתחת ורואה ברכה רבה בהרחבת
 הדבור העברי בקרב הנערים אשר בעיר. מספר חבריה מגיע
 לארבעים והרבה מהחברים, אשר מקדם לא יכלו להוציא אף הנה
 בעברית, מדברים עמה עברית בשפה צחה. האגדה הזאת עשתה
 לה שם בסביבות העיר בקמרינוסלב ובנערים אחדות נוסדו אגדות
 כאלה. בימים האחרונים, באשר החלה האגדה להתפתח יותר ויותר
 החלו חבריה להרגיש חסרון ספרים עברים למקרא, וביחוד היה
 מרגש החסרון לבני העניים שאין יד אבותיהם משנת לקנות להם
 ספרים עברים. לכן החליטה האגדה להשתמש ביום השלישי לחג
 המפבים שעבר, שהוא גם יום מלאת שנה להוסדה, לערוך בו נשף
 ספרותי, אשר הכנסתו תהיה כלה קדש ליסוד בית-ספרים
 (ביבלייתקה) עברי לנערים, הנשף הזה הצמין ברוחו העברי
 ובחלק הספרותי שבו, אל הנשף באו כל המורים העברים וכל
 המשפילים היחד נכבדים שבעיר. ביניהם היה המרשה האינזיניר
 מר אוסישקין וגם הסופר הנכבד מר. שלום עליכם, שהתאכסן אז
 שם, וגם הרבה מהנערים המבינים עברית, במשך כל הנשף נשמע
 הדבור העברי, לא מפני הנערים חברי האגדה בלבד, כי גם כל
 הנאספים דברו בק עברית, וזאת תכנית הנשף: מתחלה הציגו
 הנערים החברים על הכמה מחנה עברי בשם "החשמונאים" (מספורו
 של הסופר המנוח ר. א. ברוךס "החשמונאים הקטנים" שנרשם
 בעולם־קטן שנה ראשונה חוברת כ"הכ"ו) בשתי מערכות.
 המחזה העברי היה הפליא מאד את לבות כל הנאספים, כי ראו
 בעיניהם ובאזניהם שמעו את אשר מעולם לא פללו לראות ולשמע.
 כל התפאורה (דעקאראציע) לבמת החיון, הכובעים והשריונים,
 התרבות והכידונים של יהודה המכבי וצבאות ישראל, נעשתה
 באמנות נפלאה לפי רוח הזמן ה הוא על ידי הסופר ש. לוי
 וכנו הצעיר ב. לוי. כל הנערים המשחקים מלאו את תפקדיהם

מכתבי.ם.

22

לחברי קוראי "עולם-קטן"!

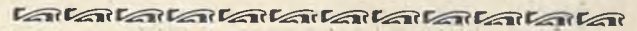
זה לא כבר נחנו ציוני עירנו ככל בתי נכדיו העיר ובכתי המסחר הגדולים קפסות לאסף כסף לשובת הקפה הלאומית, וגם בכיתנו נתנה קפסה הזאת. וכל איש הבא לביתנו, בין שהוא מכירי ובין שאיננו מכירי, הנני מציע לפניו לתת אל תוך הקפסה ככל אשר ירבונו לבו, ולא קרה עוד שישבו פני ריקם כזה. גם מאסף אני את כל הנלוויות של מכתבי העתים המתקבלים יום יום בכיתנו ואת מחברותי הכתובות והנני מוכר אותם בחנויות ואת כסף מחירם אני מקדיש להקפה. ובכן הנני מציע גם כן לפניכם לראות ממני ולעשות כמוני, לאסף כסף לשובת קפתנו הלאומית באמצעים כאלה, למען יהיה גם לנו חלק ונחלה בארץ אבותינו.

יוסף הלוי לויק,

מערכת נכבדה!

מאד התעצבתי בקראי ב"המליץ" את האסון הנורא, אשר קרה לכן סופרנו הארוב מר יהודה שמינברג, המענג אותנו זה כמה בספוריו היפים והנעימים ב"עולם-קטן". ירחם ה' על בנו היקר וירפאוהו ממחץ מכתו וישיבהו כמהרה לאיתנו. ולאות תודה לה' על אשר הצילו מדרת שחת אני מנדב ח"י קפיקות לקפה הלאומית בהקפסה הרבוקה בחדרנו.

ומברוכ, ישראל בן אברהם אבא רקובסקי בן עשר שנים.

המ"ל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור וז. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם קטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШИЯ“, ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.

לעוויזע פשטיין ושותפיהם

ווארשא, נענשא נומר 5

נמצא להמכר יותר משלשת אלפים מיני ספרים מכל המקצועות והם: דומשים, מחזורים, סדרים, שוית, דרוש, פוסקים; שסיים ואלפסין; ספרי למוד, מליצה, מחקר, שיר והספרות היפה; ספרים בזארגון.

בית מסחר הנ"ל ממלא רצון הקונה עצמו. אדרעסע:

Kom. Ges. Gebr. Lewin-Epstein & Co. Warschau, Gesiastr. Nr. 5.

Ком. тов. Братьевъ Левинъ-Эпштейнъ и Ко. 17 Варшава, Гусья 5. (1-12)

קאטאלוג מפורט יצא לאור, מהירו 20 קאפ.

לשבת המודיעין שבמערכת "הפרגנו"

מתכבדת להציע לפני ההורים ומחויקי בתי הספר העברים והחרדים המתוקנים המבקשים להם מורים עברים לפנות אליה בדרישותיהם בצרוף הצעת תנאיהם; ולפני המורים העברים המבקשים להם משרות הוראה להודיע לה את שפת הוראתם ומדרגת השכלתם ואם יש להם תעודות-הוראה ואיזה.

ההורים ומחויקי בתי-החפצים להדפיס את מודעותיהם אלה ב"הפרגנו" ישלמו בעד כל מודעה בהדפסת פעם אחת 1 רובל. והמורים המבקשים להם משרת הוראה — חמשים קאפ.

הוצאת "תושיה"

לוח עולם קטן

לוח ספרותי ושמושי לבני

הנעורים לשנת תרס"ג

עם תמונות וציורים.

מחירו 75 קאפ, לתומי העולם קטן" רק 50 ק, פארשא 10 ק' מב'הדר 25 ק' נוספים בעד הכריכה.

Knuzosdam.

"Тушия", Варшава.

כחול: Verlag

"Tuschijah", Warschau.

בע"פ: נובולפי 7, מעון 9

Zakład Freblowski Izraeliski

(יודישע פֿרעבעל-אנשטאלט)

Celiny Witkowskiew

3 Leszno, 31. (15 - 20)

בהוצאת

בהסכם

בית ישראל

לנדא ושותפו

פירוש רש"י ז"ל

המתרגם

העתקת התורה לשפת זארגאן | באותיות רש"י עם נקודות העתקת פרש"י לשפת זארגאן הנקוד על רש"י נעשה ע"י גדולי המדקדקים וההעמקות ע"י חבר מורים מומחים ומלמדים להועיל. כל מבין וזכע אופן ההקאה העברית בומן הנה יפיר את רוב השב ויהועלת הצפונים בחומש בית ישראל למורים ולתלמידים, לאבות ולבנים למטרת התנוך ע"פ תורתנו הקדושה עם פרש"י ז"ל, הפ"י היותר קל ומתקבל על הלב והקדוש לכל אחינו. ושפאמת לו משפט הברכה גם בשפת הלמוד עברית בעברית וע"י נקודו הירם המכשול של רוב השניאות והנקלה מאד העבודה למורים ולתלמידים, והשעות הספורות לצעירינו ללמודים עברים לא האבדה לשוא. וזה יועיל להעמיד לנו מדברים בשפת קדש צחה ושיירה במבטאירש"י הקלים והטובים. ולתלמידים, ולתלמידים עבריים בתרגום השפה המהברת, תועלה ההעמקות רבות הערך, להקל את הלמוד והשנון בכל האפשר. ולפי זה תרגום עזר גדולה התועלת של חומש בית ישראל לתת-ענג-בנות-לב לבל מפלגות-אבי, למלמדים ולאנים מלמדים להבין ולהשכיל בדברי קדשנו וזכות רבנים הוא.

החומש "בית ישראל" יצא לאור במשך שנת תרס"ג בחוברות חוברת (32 זייטען) ערך סדרה לשבוע. מחיר כל חוברת 15 קאפ, לחותמים על כל החוברת רק 10 קאפ. עם פארשא, בחו"ל כפי הקנים

על החותמים לשלוח 1 רובל בעד כל עשר חוברות מראש. אדרעסע: Изд. "Бетъ Израилъ" С. Б. Ланде, Варшава, Бонифратерская 27. Verlag "Beth Israel" S. B. Lande, Warschau, Bonifraterska 27.

הוספה מיוחדת לעולם קטן.

"הפרדגונג"

ירחון פרדגוני בעד הוורים והמורים.

בו יבואו מאמרים בכל מקצועות החנוך וההוראה, החדשות במקצוע החנוך, החנוך העברי ביחסו אל החנוך הכללי, השקפה על מהלך החנוך בא"י ובחו"ל; החדרים, הת"ת ובתי הספר, מאמרים ע"ד הטבת המצב הממרי והרוחני של המורים והמלמדים; דוי"ח מאספות מורים, כווניקה מעולם ההוראה העברית והמורים העברים. בקרת ספרי הלמוד והקריאה לבני הנעורים, שאלות ותשובות בעניני החנוך והלמוד במעשה; לשכת מודיעין (בוודא) בעד הוורים ובתי ספר. המבקשים להם מורים, ובעד מורים המבקשים להם משרות ומקומות להוראה.

החוברות אי"י כבר יצאו מבית הדפוס

וזה תכן עניניהן:

- (א) אל הקוראים; (ב) בתי ספר של פרבל ונחיצות גני ילדים עברים (עם תמונת פרבל) — נח פינס; (ג) עקשנות הילדים ורגוזתם — בן משה; (ד) הקריאה העברית — בן-זאב; (ה) פספלוצי בתור מחנך העם — פרופסור לודויג שטיין (תרגום ש. רוזנפלד); (ו) טולסטוי על החנוך — * * * (ז) תרבות הרגש המוסרי אצל הילדים הקטנים — תרגום אחד המורים; (ח) רעיונות על החנוך — בן-משה; (ט) מכתבי טולסטוי על החנוך — * * * (י) הרצאת הר"ר לנדר; (יא) בקרת ספרים — י. י. גלס; (יב) בעתונים; (יג) כווניקה; מודעות.
- מחיר "הפרדגונג": 3 ר' לשנה, 1.50 ר' לחצי שנה, 75 ק' לרבע שנה. לחותמי "עולם קטן" 2 ר' לשנה, 1 ר' לחצי שנה, 50 ק' לרבע ש"י. החוברת הכפולה ד"ה (שבט-אדר) תצא בהודש אדר. פרוספקט מפורט ע"ד "עולם קטן" וה"פרדגונג" ישלח חנם לכל דורש.

Книгоиздательство „ТУШИЯ“, Варшава.

בע"פ: נובליפקי נו' 7, מעון 9.

טובים לתשורות ומשלוח מנות

- (1) עולם קטן. עתון מצויר לבני הנעורים, מהדורא ראשונה (65 חוברות) בחמשה כרכים מכ' הדר כל כרך במחיר 1.50 רובל. כל חמשת הכרכים ביחד 6 רובל.
- (2) לוח עולם קטן. קובץ ספרותי ושמנשי לבני הנעורים. עם תמונות וציורים, מכ' הדר, מחירו 1 רובל, לחותמי "עולם קטן" 75 קאפ'.
- (3) ספרים שונים מכוורכים הדר מכל המחלקות שבהוצאת "תושיה" תמונות וציורים, מכשירי הלמוד, אגרות גלויות מצוירות ואלבומים שונים, במחירים שונים.

Издательство «Тушия», Варшава.
Verlag „Tuschijah“ Warschau.

בע"פ: נובליפקי 7 מעון 9.

בית מסחר הספרים של

ר' מנשה כדישזאהז ושותפיו

נעתק מרחוב נאלעווקי נו' 39 לרחוב גענשא נו' 14 בבית המסחר הזה נמצא למכירה לכד תוצאתיו וחס: חומש עברי-טייץ מ"י עם ל"ו פירושים על נייר פשוט, ועל נייר רענאל, חק לישראל לה"ק על נייר פשוט ורענאל, חק לישראל ע"ש על נייר פשוט ועל נייר רענאל, חומש כ"ו פירושים, ושי"ס ירושלמי על נייר פשוט ורענאל, — גם כל מיני ספרים מכל הדפוסים הן ספרי דפוסי ווילנא, ווארשא, לובלין ופיעטריקוב והן ספרי חו"ל. ממלא רצון הקונה עצהוייט.

14 אררעסע; (5-6) M. Kadišsonъ и Ко. Варшава, Гусья 14.

תרס"ג לשנת הארבעים ושלוש 1903

לצאת המליץ לאור

זקן העתונים העברים וראשון לכל תנועה מועילה בישראל, מכתב עתי לכל דבר הנוגע ליהודים בפרט ולעניני מדינה, ספרות ומדע בכלל.

יוצא בפטרבורג מדי יום ביומו.

על ידי ל. רבנוביץ (איש יהודי)

מחיר המליץ עם הוספותיו:

- ברוסיא: לשנה 10 ר', לחצי שנה 5 ר', לרבע 2.50 ר', לחדש 85 קאפ'.
- בשאר ארצות: לקבלו שלש פעמים בשבוע ב' כ' עלים: לשנה 12 ר', לחצי שנה 6 ר', לרבע 3 ר', לחדש 1 ר'.

חותמי המליץ יקבלו בשנת 1903

ספר המתאימות הגדול

(קונקורנציא עברית וארמית שלמה וערוכה בכל, הוצאת המליץ) במחיר מצער מאד.

מחיר כל חלק מספר המתאימות הגדול הזה לחותמי המליץ הוא רק 22 קאפ', עם המשלוח 30 קאפ'.

כתבת המליץ:

Редакция газ. „Гамелиць“ С.-Петербургъ,
Торговая 17.

Rédaction du „Haméliz“ St.-Petersbourg,
rue Torgova 17.

לא חסר בהתנ"ך הזה.

נול התנ"ך כנול המורה האתי.
הראיתם
את התנ"ך הנפלא
המכנה
פאשעין-תנ"ך
הוצאת מ. שוליק?

ההוספה היפה הכריכה והחידושה הפרטית המלא והחודי המצער ערשית את התנ"ך הנפלא הזה לספר הכתוב וישו לכל נפש **פאשעין** על התעוררה של מלאכה-מחשבת (קונסיאטיושענעלעגנ) בפי ל' י"ה ובה הוציאה האת לספר חיות נול. **22** מחירים: מכורד בר יפה 75 ק. מכורד יפה עם נאלדשענשט 1.25 ר. מכורד עזר 1.75 ר. פאר, 15 ק. בניג 25 ק. מחיר כ"ו נמצא להספר דרדע"ד מעולאליא מחיר רובל אחד לשולחים כסף מוחא. או בניג בעל 1.17 רובל.